УДК 141.201.2 (045)

Л.О. Боровська, канд. філос. наук

ПРОБЛЕМА ІДЕНТИЧНОСТІ В ГОРИЗОНТІ ПОСТМОДЕРНІСТСЬКОГО ДИСКУРСУ

Гуманітарний інститут НАУ, filosof@nau.edu.ua

Стаття присвячена розгляду проблеми ідентичності в контексті постмодерністського дискурсу. Проаналізувавши ряд основних принципів постмодерністської філософії і їх реалізацію в конкретному дослідженні проблеми ідентичності, автор приходить до висновку, що постмодерністська методологія не є дієвою для аналізу цілої низки соціокультурних феноменів

Вступ

Сьогодні серед філософського загалу широко розповсюдженою є думка стосовно того, що майбутнє філософії пов'язане з так званим постмодерністським дискурсом. Неприєднання до цієї думки сприймається негативно і характеризується як вияв консерватизму. Загальним місцем стала також констатація того, що постмодернізм наглядно демонструє вичерпаність потенціалу класичної філософії й розгубленість філософів перед розмаїттям методів некласичної (а точніше – постнекласичної) філософії.

Насправді ж питання стосовно постмодерністської (постнекласичної) методології й досі залишається не до кінця проясненим, а тому – відкритим. Адже, як відзначає І.Ільїн, постмодернізм як філософський феномен у принципі не може бути розглянутий як монолітний, бо він характеризується не тільки атрибутивною, але й програмною плюральністю, що об'єктивується в цілій низці різноманітних проектів, серед яких найбільш значущими є: текстологічний; номодологічний; шизоаналітичний; нарратологічний; геніалогічний; симуляційний; комунікативний та інші [3; с. 4].

Залишимо поза розглядом проблему статусу філософії постмодерну, хоча не потрібно забувати, що постмодернізм у філософії виник з радикального сумніву в здатності останньої бути не тільки певною теоретично-світоглядною цілісністю, але й мати статус теорії взагалі. Не випадково мислителі, яких відносять до постмодерну, самі ведуть мову не про філософію постмодерну, а про „ситуацію постмодерну" у філософії. Звернемося до розгляду питання стосовно дієвості постмодерністської філософської методології у вирішенні конкретних проблем.

Аналіз досліджень і публікацій

Одними з найактуальніших проблем сучасного постмодерністського дискурсу є проблеми ідентичності та ідентифікації. Взагалі, ці проблеми завжди більше цікавили соціологію та соціальну психологію, ніж філософію, і там вони мають більш широкий контекст. Можна сказати, що розробка проблем ідентифікації та ідентичності у філософії і соціально-психологічних науках йшли паралельно. Але й філософське, й соціологічне, й соціально-психологічне трактування цих феноменів мали точки дотику й, певним чином, збагачували і доповнювали одне одного. Так, у філософії психоаналізу (нагадаємо, що сам термін „ідентичність" у науковий обіг ввів З.Фрейд) ідентичність спершу осмислювалась як процес наслідування будь-чому, а потім була перетлумачена як процес переживання суб'єктом того чи того ступеня злиття з об'єктом. Такій переінтерпретації сприяли роботи З.Фрейда, присвячені дослідженню механізмів психологічного захисту „Я", і роботи А.Адлера, у яких розглядались проблеми співвідношення комплексів неповноцінності і переваги [1, с. 289].

У соціології ідентифікація осмислювалась в контексті розробки механізмів соціалізації. На теренах соціально-психологічних досліджень реалізовувалися різні підходи до вивчення цього явища. На думку відомого російського дослідника Л.Г.Іоніна, з феноменологічного погляду ідентифікація проявляється у здатності людини поводитися так, щоб реакції зовнішнього світу відповідали її очікуванням. Зі структурного погляду вона проявляється як відповідність людської поведінки нормативним вимогам соціального середовища [2, с. 3].

Зазвичай, ідентифікації в соціальних дослідженнях розглядаються як інституалізовані, тобто пов'язані з основними соціальними інститутами (сім'єю, державою, освітою і т. і.) і проявляються через відповідність поведінки людини інституційним вимогам та відповідну реакцію самих інститутів. Зрозуміло, що якщо між соціальними інституціями не буде певної

змістовної наступності та узгодженості, то це може призвести до втрати людьми своєї ідентифікації, неможливості соціалізуватися та мати біографію. Людина ж без біографії не може вибудовувати своє майбутнє, бо вона не має критерію його оцінки і можливості співвіднести майбутнє з минулим, яке, у свою чергу, розвалюється, втрачає цілісність і перетворюється в набір не пов'язаних між собою подій.

З другого боку, процес ідентифікації як процес самоототожнення індивіда з іншою людиною, з соціальною групою потребує вибору певної культурної моделі поведінки. Більшість культурних моделей під час їх реалізації створюють у людини цілісний образ світу і людського життя та не допускають його фрагментації. Унеможливлення вибору культурної моделі поведінки може призвести до повної дезорієнтації людини в соціумі, втрати розуміння того, що являє собою світ і яке її місце у світі.

Вищеозначені аспекти, пов'язані з проблемою ідентифікації, у різний час привертали увагу багатьох представників як вітчизняної, так і зарубіжної суспільної думки. Серед найбільш відомих дослідників цієї проблеми можна назвати Р. Брауна, Г. Гарфінкеля, Г. Тажфела, П. Шихірєва, Л. Іоніна, Г. Лемена, Д. Леонтьєва, з аналізу робіт яких можна зробити висновок, що проблеми ідентичності та ідентифікації можуть конструктивно вирішуватися тільки на певних методологічних засадах, що визнають наявність в суспільстві культурних моделей поведінки і можливість їх реалізації, а також кумулятивність та „спадковість" у розвитку суспільства, його інституцій, коли історичне минуле може виступати ціннісно-нормативним ресурсом для майбутнього.

Постановка завдання

Реалізацію принципово іншого підходу до дослідження усіх соціальних явищ (у тому числі ідентифікації та ідентичності) ми можемо спостерігати в постмодерністському дискурсі. У статті робиться спроба проаналізувати, на скільки конструктивно вирішується проблема ідентичності в горизонті постмодерністського дискурсу на прикладі конкретного втілення постмодерністських підходів для аналізу соціокультурних та соціально-психологічних феноменів.

Основна частина

Необхідно відзначити, що постмодерністський підхід до дослідження соціальних явищ характеризується перш за все тим, що вони розглядаються не історично, адже постмодернізму притаманна відмова від універсальної історичної концепції, а також від систематизації історичного минулого як основи сучасного і майбутнього. У ситуації, коли людина не може визначитися відносно історичної системи координат, вона, відповідно, не зможе також орієнтуватися й відносно реалій сьогодення. Але представники постмодерністської філософії наполягають на тому, що саме в постмодерністській історіософії відбувається „повернення" людини в історію через „повсякденну" реальність, яка, у свою чергу, трактується як новий вимір людського світу.

Звернення до „повсякденності" людського існування, „життєвого світу" людини своїм витоком має філософію Е.Гуссерля і червоною ниткою проходить через філософію цілої низки видатних представників філософії кінця дев'ятнадцятого – першої половини двадцятого сторіччя, зокрема представників такого філософського напрямку як „філософія життя". Він пов'язаний з іменами Ф. Ніцше, В. Дільтея, Г. Зіммеля, А. Бергсона, О. Шпенглера, які виступили проти традиційного обґрунтування ідеї субстанційної єдності історії. Відповідно до цього ними переосмислювалася й методологія пізнання історичного процесу: науковому пізнанню протиставляються позанаукові, інтуїтивні, образно-символічні способи осягнення історії. Так, у концепції О. Шпенглера методом історичного пізнання є інтуїція, вживання, відчуття, що дають безпосереднє знання історичних подій.

Ідейним спадкоємцем „філософії життя" в розумінні та трактуванні історичної та життєвої реальності стала „філософія існування", на якій базується екзистенціально-герменевтична традиція. З іменами К. Ясперса та М. Гайдегера, найбільш відомих представників цього напрямку у філософії, пов'язаний розвиток ідеї „екзистенціальної історичності", тобто безпосередньої включенності людини в потік історичних подій. Осмислення цієї ідеї привело до висновку про принципову незавершеність історії. Це давало підставу представникам екзистенціально-герменевтичної філософії стверджувати, що людина не осмислює історію, вона не здатна осягнути сенс історії, а може лише конструювати його, при цьому К. Ясперс, М. Гайдегер та їх послідовники виходили з множинності та плюральності смислових інтерпретацій історичного процесу. Розглянуті

підходи стали в подальшому підгрунтям для критики принципу історизму в постмодерністській філософії, починаючи з критики Ж.Ф.Ліотаром „метанарацій", які ніби-то легітимізують і тоталізують уявлення про реальність, і закінчуючи використанням метафізичних понять для пояснення розвитку соціальної реальності (наприклад, поняття „складка" у Кармен Відаль [4, с. 179].

Кардинального переосмислення в постмодернізмі зазнали й такі важливі для дослідження проблеми ідентичності поняття, як індивід та індивідуальність. В основі нового підходу до цих понять ежить концепція децентрації суб'єкта Ж. Дерріди. Французький мислитель намагався звести нанівець один з основних принципів європейської культурної традиції – принцип центрації, що, на його думку, пронизує усі сфери розумової діяльності європейця. Прикладом центрації у філософії є ідея про „суб'єкт як про своєрідний центр змістовної іррадіації, що „опредмечується" в об'єкті" [3, с. 71]. Децентрація суб'єкта призвела до того, що погляд на людину як на індивіда, тобто як на певну „цілісність" з її індивідуальними, унікальними, своєрідними особливостями піддається нещадній критиці. Замість цього пропонується нове поняття „дивід", яке означає розірвану, фрагментовану, мозаїчну людину.

Сьогодні в суспільних науках, які відчули на собі вплив постмодернізму взагалі вживання такого поняття як особистість під знаком запитання. Перевага надається поняттям, у яких фіксуються ті чи ті аспекти особистості, наприклад „персональна особистість" протиставляється „соціальній особистості". Важливими для переосмислення проблеми ідентичності в розрізі постмодерністського дискурсу є також погляди одного з фундаторів постмодернізму М.Фуко. Він виходить з концепції мовного характеру мислення людини, зводячи людську діяльність до „дискурсивних практик".

Здавалося б, вище окреслені інтенції постмодерністської філософії свідчать про те, проблеми ідентифікації та ідентичності взагалі не можуть потрапити в поле тяжіння її інтересу. Але це не так. Представники постмодернізму, активно критикуючи етнічну, расову та національну концепції культурної ідентичності протиставляють їм свої підходи. Один з таких підходів демонструє С.Холл у своїй статті „Who needs „Identity"?". Він пояснює, що цікавість до цієї проблеми породжується тим, „що ідентичність має відношення до політики". „Я маю на увазі, - пише Холл, - як її значення для сучасних форм політичних рухів і вплив на політику локалізації, так і прояснення труднощів і нестабільності, які особливим чином діють на всі сучасні форми політики ідентичності" [5, с. 2]. Звертаючи увагу на те, що ідентичність має відношення до діяльності, Холл наголошує, що не має на меті повернутися до поняття суб'єкта як центральної діючої особи соціальної практики. Спираючись на погляди М.Фуко, він пише, що тут потрібна „не теорія суб'єкта, що займається пізнанням, а скоріше теорія дискурсивної практики" [там само]. Такий підхід потребує не відмови від суб'єкту, а „реконцептуалізації" його мислення в рамках нової парадигми.

Не можна не звернути увагу й на те, що джерелом для самоідентифікації суб'єкта, на думку Холла, виступають не етно-культурно-фахові або інші соціальні спільноти, тобто не соціум у будь-якому його вимірі, а дискурсивні практики. Це поняття у філософію було введено постструктуралістами, а вживається воно більшою мірою у тому сенсі, яке йому надав М.Фуко. Виходячи з концепції мовної природи і характеру мислення, він зводить діяльність людей до їх „мовних" практик, які й називає дискурсивними.

Реалізація дискурсивного підходу до проблеми ідентичності приводить Холла до висновку, що ідентичності є місцями тимчасового прикріплення до суб'єктних позицій, які конструюють для нас дискурсивні практики. Ідентифікації, на його думку, були й будуть позиціями, які суб'єкт повинен займати, усвідомлюючи при цьому, що вони є репрезентаціями, а репрезентації завжди конструюються через „відсутність", через розподіл, з місця іншого, і, таким чином, ніколи не можуть бути адекватними (ідентичними) суб'єктивним процесам, які в них вкладаються [там само, с.6]. Холл критикує традиційне розуміння ідентичності. Він вважає, що ідентичність некритично сприймалась як всеохоплююча монолітна тотожність без внутрішньої диференціації. Нове розуміння ідентичності, за Холлом, пов'язано з процесуальністю та неунітарністю.

На наш погляд, у позиції Холла чітко відслідковується тенденція, що притаманна багатьом варіантам постмодерністського дискурсу. Справа в тому, що постмодерністи досить вільно поводяться з понятійним апаратом класичної філософії чи будь-якої усталеної

сфери соціальних досліджень. І це зрозуміло, адже вони перебувають у стані перманентної війни з метафізикою і будь-якими абсолютами. Але, з другого боку, коли представники постмодерністської філософії все ж таки використовують поняття класичної філософії або інших наук, вони або вкладають у них свій, тільки їм зрозумілий, сенс, або беруть якесь обмежене значення конкретного поняття, а потім цю „конструкцію", що включає суб'єктивне або редуковане наповнення, піддають нещадній критиці.

У даному випадку ми можемо спостерігати вище зазначену тенденцію у міркуваннях Холла стосовно ідентичності, адже його висновок, що традиційне трактування ідентичності зводить її до „всеохоплюючої, монолітної тотожності без внутрішньої диференціації", не відповідає дійсності. Близьке до такого розуміння трактування ідентичності можна зустріти тільки в логіці, причому тільки в конкретних розділах цієї науки, де дане поняття вживається при дослідженні знакових виразів в аспекті встановлення їх рівності, що потребує їх відповідності умовам рефлективності, симетричності і транзитивності. Відносини цього типу допускають, що все, що можна висловити мовою відповідної теорії про один зі знакових виразів, можна висловити і про інший, і навпаки. Тим самим, побудовані різним знаковим способом знакові вирази можуть заміняти один одного в різних контекстах вживання. Граничний випадок рівності, коли збігаються не тільки родові, але й видові індивідуальні властивості предметів, - це тотожність. Розрізнення при цьому носить умовно-нумерологічний характер. Встановлення *тотожності* потребує визначення *ідентичності* об'єктів у будь-яких загальних властивостях і відносинах, тобто визначення їх *нерозрізненості* [1, с. 286-287].

Отже, можна зробити висновок, що звужене, яке може бути розгорнутим тільки на теренах логічних досліджень, трактування ідентичності Холл розповсюджує на усі інші сфери гуманітарного знання, а потім „успішно" критикує його. Холл заявляє, що процесуальність, неунітарність та темпоральність є основним атрибутом „дискурсивної ідентичності" [5, с. 4]. А чому ці риси не притаманні „модерній ідентичності", звідки це випливає? Відповіді на це питання Холл не дає, але вона імпліцитно міститься в тексті статті. Наприклад, Холл розглядає ідентифікацію як конструкцію, яка завжди знаходиться в процесі. Наголос на цій характеристиці ідентифікації з боку автора статті автоматично ставить усіх його попередників, яких він відносить до „натуралізму", у позицію апологетів „статичного підходу" до розгляду ідентифікації. Але взагалі не береться до уваги те, що не може бути статики без динаміки, процесу без результату, тотожності без розрізнення, яке завжди „в середині" тотожності, а „в середині" розрізнення - тотожність. Крайнощі сходяться і переходять одна в одну. Абсолютизація однієї крайнощі зближує її з іншою. Може саме тому в Холла „тотожність" збігається з „унітарністю" та „уніфікованістю". Спроба автора статті „поставити ідентичність та ідентифікацію на міцну теоретичну базу"[5, с. 6], на наш погляд, не вдалася.

А чи взагалі постмодерністська філософія може виступити методологією дослідження будь-яких соціальних феноменів? Ні, вважаємо, що не може. Бо постмодернізм – це не методологія, це навіть не світогляд. Він має відношення, на думку самих прибічників постмодернізму, лише до світовідчуття, причому такого світовідчуття, яке наскрізь пронизано абсурдністю, безвихіддю, катастрофічністю. Це світовідчуття людини, яка може зробити вибір лише між позбавленим сенсом буттям або небуттям, яка позбавилася будь-яких історичних перспектив, будь-якого вибору і яка приречена не виходити за межі екзистенціального „замкнутого кола". І саме це світовідчуття, яке стало домінантою в сучасному світі, було підняте постмодерністами до глобального виразу, перш за все, в мистецтві, де на рівні організації, наприклад, художнього тексту реалізовувались спроби виявити його як певний комплекс емоційно забарвлених уявлень. Але до „самосвідомості епохи" (Гегель) постмодернізм не піднімався і навряд чи коли зможе піднятися тому, що він є, був і залишиться квінтесенцією емоційно-естетичних уявлень, що можуть бути виражені лише за допомогою „поетизованого" мислення з його принциповою невизначеністю, метафоричністю, фрагментарністю, алогічністю. Навіть самі представники постмодернізму визнають, що він виявляє тенденцію до „мовчання", тобто „з метафізичного погляду" нічого не може сказати про „кінцеві істини" (І.Хасан).

Насамкінець залишається знайти відповідь лише на одне запитання: чому ми сьогодні, як висловився Д.Затонський, з ентузіазмом все ж таки освоюємо постмодерний занепад, який нині відправляє у нас функції „символу віри" [6, с. 218]?

Висновки

До аналізу того, як проблема ідентичності досліджується на теренах постмодерністського дискурсу автора спонукало масове захоплення не стільки постмодерністською методологією (питання чи існує вона взагалі як певна цілісність залишається відкритим), скільки постмодерністською фразеологією. Не секрет, що часто-густо звернення до постмодерністського дискурсу має на меті напускання туману та затемнення викладу іноді дуже простих речей.

Але, роблячи висновок про те, що постмодерністська філософія не може бути дієвою методологією для дослідження будь-яких соціальних феноменів, у тому числі й ідентичності, автор не ставить перед собою завдання пропагувати обструкцію постмодернізму або применшувати його значимість як специфічної свідомості сучасності. У тому й справа, що постмодерністську філософію потрібно не сліпо переймати, або повністю відкидати, а необхідно її вивчати і досліджувати ті соціокультурні передумови, які викликали її до життя.

У цьому контексті й було цікаво розглянути те, чому постмодернізм свого часу починав з критики метафізичних принципів причинності, істинності, ідентичності, а сьогодні повертається до розгляду проблеми ідентичності, але в своєрідному розрізі. Цю своєрідність розгляду зумовлює реалізація в дослідженні ідентичності низки основних принципів постмодернізму, а саме: відмова від універсальної історичної концепції, принцип методологічного сумніву стосовно всіх позитивних істин, принцип децентрації суб'єкта, а головне - ототожнення мислення з мовною практикою людини.

Можна погодитись з висновком постмодерністської філософії, що сучасна індустрія масової культури здійснює пресинг на людину і людина є маніпульованою з боку панівної ідеології. Але з визначенням того, що причиною деградації людських стосунків є „деградація мови" повсякденності, – погодитися не можна. Визнання мови єдиним адекватним засобом для організації життєвого досвіду людини, для розуміння себе самої та оточуючого світу, тобто для самоідентифікації, призводить до того, що величезний пласт соціокультурних явищ втрачає при розгляді свою специфіку, свою міру. Редукування свідомості до мови і навіть, більше того, тільки до письмового тексту, дозволяє дуже вільно трактувати усі феномени суспільної свідомості і читати цей „текст" довільно, починаючи з будь якої сторінки. Усе перетворюється в тотальний „інтертекст", і тоді байдуже за допомогою чого аналізуються або описуються (у даному контексті ці слова можна сприймати як синоніми) соціальні, культурні, історичні події та явища – псевдонаукової фразеології або засобів метафоричного „поетизованого" мислення.

Корінь проблеми недієвості постмодерністської (постнекласичної) методології відносно великої кількості соціальних і соціокультурних феноменів слід шукати в тому, що класична філософія як квінтесенція історії пізнання людством світу є досі нерозпредметненою. І саме як нерозпредметнена сфера людської думки, вона сприймається і трактується зовнішнім чином. Так, „всезагальність" розуміється лише як централізм, уніфікація, тотальність, а тому ототожнюється з владою, культом системи і з цієї причини, за думкою постмодерністів, підлягає реконструкції, децентралізації, дестабілізації. З цим пов'язано також намагання постмодерністів сконцентрувати свою увагу на різних аномаліях, стихійності, нестабільності, незавершеності, мінливості, невпорядкованості, хаотичності, багатоманітності реального світу. Всезагальні поняття „істини", „ідеалу", „необхідності" та інші розглядаються постмодерністами як анонімні замасковані центри влади, що підкоряють і підпорядковують особистість. Постмодернізм має на меті викрити європейську метафізику як основу тотальної тиранії [3, с. 4].

Існує думка, що постмодернізм наочно демонструє вичерпаність системи класичної філософії, деякі мислителі ведуть мову навіть про „смерть" метафізики. Чому це відбувається? З усіх поглядів найбільш переконливою є та, яка виходить з того, що метафізика „померла", бо у світі, що надмірно заповнений знаками, традиційна європейська схема суб'єктно-об'єктних відносин, де є гносеологічно активний суб'єкт і онтологічно пасивний об'єкт, урешті-решт перестає працювати. Що буцімто цього не могло не відбутися хоча б тому, що нарощування знакових ланок, які опосередковують такого типу суб'єктно-об'єктний зв'язок, не може збільшуватися до нескінченності без зміни якісного стану структури. Одного прекрасного дня свідомість стає нездатною дотягнутися до речі, до об'єкта. І тоді вся енергія екзистенціального спрямування на об'єкт розтікається, розмазується по ланцюгу знакових репрезентантів, які стають самостійними

онтологічними величинами [7, с. 9]. І саме тоді „помирає" метафізика і всі оцінки стають релятивними.

У вищенаведеному міркуванні можна було б знайти багато слушного, якби історія світової філософської думки була б простою сумою поглядів різних мислителів на світ, що може збільшуватися до нескінченності. Філософія ж як форма теоретичної самосвідомості людства є, перш за все, утворенням, у межах якого „вироблялись" різні способи відношення людської думки до об'єктивної реальності. Вироблялись ці способи відношення „суб'єктивного до об'єктивного", способи пізнання світу в історії філософії, яку вже Гегель розумів як процес виведення логіки з історії, виходячи при цьому з принципу збігу історії і логіки. У своїх „Лекціях з історії філософії" Гегель писав, що послідовність систем у філософії та ж, що і послідовність у виведенні логічних визначень ідеї. Він вважав, що якщо звільнити основні поняття, що виступають в історії філософських систем від усього, що відноситься до їх зовнішньої форми, і якщо їх узяти у чистому вигляді, то ми отримаємо різні ступені визначення самої ідеї в її логічному понятті. Філософська істина, представлена в різних теоріях, трактувалася Гегелем як розвиток ідеї, що прогресує як конкретне ціле, що само розрізнюється в собі. Адекватним методом розуміння цієї „тотальності" є діалектика, яка одна тільки й може утримувати зв'язок форм відношення думки до об'єктивності. У межах діалектичного методу проступає зв'язок різних форм відношення думки до об'єктивності, завдяки чому вони долають свою обмеженість і органічно „вбудовуються" у всезагальну теорію розвитку. Саме в цьому сенсі німецькою класичною філософією завершується розвиток філософії взагалі. А головне надбання світової філософії – діалектичний метод, який містить у собі категорійне самовизначення світу, має стати основою для самовизначення людини. Поки цього не відбудеться, спроби викинути головне надбання світової філософії разом з самою філософією на „смітник історії" не будуть припинятися.

Список літератури

1. *Всемирная энциклопедия: Философия XX век* / Гл. науч. ред. и сост. А.А. Грицанов – М.: АСТ, Мн.: Харвест, Современный литератор, 2002. – 976 с.
2. *Ионин Л.Г.* Идентификация и инсценировка // Социс. – 1996. – №3. – С. 3-14.
3. *Ильин И.П.* Постмодернизм: Словарь терминов / Науч. ред. А.Е. Малахов – М.: Intrada, 2000. – 384 с.
4. *Ильин И.П.* Постмодернизм от истоков до конца столетия – М.: Интарда, 1998. – 455 с.
5. *Hall St.* Introduction: Who needs "Identity"? // Question of cultural identity. – L., 2001. – P. 1-17.
6. *Затонский Д.* «Жестяной барабан» Гюнтера Грасса или Понимаем ли мы мир, посредине которого существуем? // Иностранная литература. – 2001. – №12. – С. 217-228.
7. *Пелипенко А.* Постмодернизм в контексте переходных процессов // Человек. – 2001. – №4. – С. 7-18.

Л.А. Боровская

ПРОБЛЕМА ИДЕНТИЧНОСТИ В ГОРИЗОНТЕ ПОСТМОДЕРНИСТСКОГО ДИСКУРСА

Статья посвящена рассмотрению проблемы идентичности в контексте постмодернистского дискурса. Проанализировав ряд основных принципов постмодернистской философии и их реализацию в конкретном исследовании проблемы идентичности, автор приходит к выводу, что постмодернисткая методология не является действенной для целого пласта социокультурных феноменов.

L. Borovska

THE PROBLEM OF IDENTICAL IN THE HORISONT OF THE POSTMODERN'S DISCOURSE

The article is about investigation of the identical problem, which is carried out on the base of the postmodern's discourse. Having analysed a line of main principles postmodern philosophies and their realization in concret research of the problem of identical, the author comes to a conclusion, that postmodern methodology is not effective for the analyses of the hole layer sociocultural phenomens.